

Onderwerp: **Onderzoek effect ultrafijnstof Schiphol**

Datum: 12 juli 2022

Portefeuillehouder: Marian Everhardt

Afdeling: Beleid Samenleving

Steller: Karen van Rossum

Wat is de voorgeschiedenis en de concrete aanleiding van de informatie?

Voorgeschiedenis:

Diemen is aangesloten bij de Bestuurlijke Regie Schiphol (BRS). Dit is een samenwerkingsverband van 56 gemeenten en 4 provincies in de Schipholregio. Het doel van de BRS is om de belangen van de regio te behartigen als het gaat om de ontwikkeling van de luchtvaart en luchthaven in relatie tot de omgeving.

Gemeenten en provincies werken aan uiteenlopende maatschappelijke opgaven, op onder andere het terrein van wonen, werken, bereikbaarheid, energietransitie, natuur en gezonde leefomgeving. Luchtvaart speelt hierbinnen een nadrukkelijke rol. Economisch is de luchthaven van belang, tegelijkertijd heeft het vliegverkeer in de Schipholregio een grote impact op de leefomgeving. Het vinden van een goede balans hiertussen vraagt om interbestuurlijke afstemming tussen de diverse opgaven waar Rijk en regio samen in het gebied aan werken. De BRS streeft daarin naar een balans tussen duurzame connectiviteit en een gezonde leefomgeving.

In de omgeving van luchthavens is het borgen van de kwaliteit van de leefomgeving belangrijk voor de gezondheid en leef-kwaliteit van mensen en natuur. Om de impact van de luchtvaart op de leefomgeving te beperken vraagt de BRS het Rijk om heldere normen. Normen die er nu voor luchtvaart nog niet zijn, waar wel gelden voor onder meer wet-, rail en industrielawaai. De BRS wil eenduidige regels voor alle uitstoot die een impact heeft op de gezondheid, het milieu en het klimaat.

Concrete aanleiding

Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) heeft, in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, onderzoek gedaan naar ultrafijnstof rond de luchthaven Schiphol. Hierbij is samengewerkt met andere partners, waaronder de GGD-regio's Amsterdam en Kennemerland en gemeenten Haarlemmermeer, Amsterdam en Amstelveen. De resultaten met betrekking tot langdurige blootstelling zijn 21 juni 2022 door het RIVM gepubliceerd.

Tijdens de raadsbehandeling van de begroting en jaarrekening van de GGD op 9 juni 2022, hebben wij de raad gemeld dat het RIVM in samenwerking met de GGD bezig was aan dit onderzoek. Wij hebben de raad toen toegezegd het rapport ter informatie aan te bieden als het gereed was.

Ligt aan de informatie een collegebesluit ten grondslag?

Ja, datum:, 12 juli 2022

Samenvatting

Vliegtuigen stoten ultrafijnstof uit. Dit zijn zeer kleine deeltjes fijnstof in de lucht (kleiner dan 0,1 micrometer). Mensen die in de buurt van Schiphol wonen staan regelmatig bloot aan hogere concentraties ultrafijnstof van vliegtuigen. Het RIVM heeft onderzocht wat de gezondheidseffecten zijn als mensen korte en langere tijd ultrafijnstof inademen. Het is wereldwijd voor het eerst dat er zo'n uitgebreide studie is gedaan naar mogelijke gezondheidseffecten van ultrafijn stof van vliegtuigen.

Het RIVM heeft in dit vervolgonderzoek gekeken naar effecten op: hart- en vaatstelsel, geboorte, luchtwegen, zenuwstelsel, diabetes en algemene gezondheid (waaronder sterfte). Langdurige blootstelling aan ultrafijnstof van vliegverkeer heeft mogelijk effect op het hart- en vaatstelsel. In gebieden met hoge concentraties zijn bijvoorbeeld meer mensen medicijnen tegen hartaandoeningen gaan gebruiken dan in gebieden met lage concentraties. Verder blijkt dat blootstelling aan ultrafijnstof bij zwangere vrouwen mogelijk ongunstig is voor de ontwikkeling van ongeboren kinderen. Er wordt door het RIVM gesproken over “mogelijk” omdat er te veel onzeker is om definitief te kunnen concluderen dat er een oorzakelijk verband is. Er zijn geen aanwijzingen dat langdurige blootstelling aan ultrafijnstof van vliegverkeer de oorzaak is van aandoeningen aan de luchtwegen. Korte blootstelling kan bestaande aandoeningen aan de luchtwegen wel verergeren.

Er is niet genoeg wetenschappelijk bewijs dat blootstelling aan ultrafijn stof van vliegverkeer effect heeft op het zenuwstelsel of diabetes veroorzaakt. Niet genoeg bewijs betekent dat de resultaten van de deelonderzoeken van deze studie elkaar tegenspreken of niet duidelijk zijn. Ook zijn er weinig andere studies gedaan. Met uitzondering van een mogelijk effect op sterfte aan hartritmestoornis, zijn er geen aanwijzingen dat mensen eerder overlijden als zij jarenlang aan ultrafijn stof van vliegverkeer blootstaan.

Het is wereldwijd voor het eerst dat er zo’n uitgebreide studie is gedaan naar mogelijke gezondheidseffecten van ultrafijn stof van vliegtuigen. De resultaten versterken eerdere conclusies van de Gezondheidsraad en vergroten het inzicht in de mogelijke effecten van ultrafijn stof op de gezondheid. Onderzoek bij andere grote (internationale) vliegvelden is nodig om de conclusies verder te verstevigen.

Communicatie

In de onderzoeksresultaten zijn vrijwel geen gegevens opgenomen specifiek voor Diemen. Er zijn dan ook geen cijfers die tot directe actie aansporen. Diemen is vertegenwoordigd in de BRS. De BRS zal de uitkomsten van het onderzoek van het RIVM meenemen in de verdere gesprekken over een gezonde leefomgeving rond Schiphol.

Ter inzage in iBabs: 2440

- EINDE -